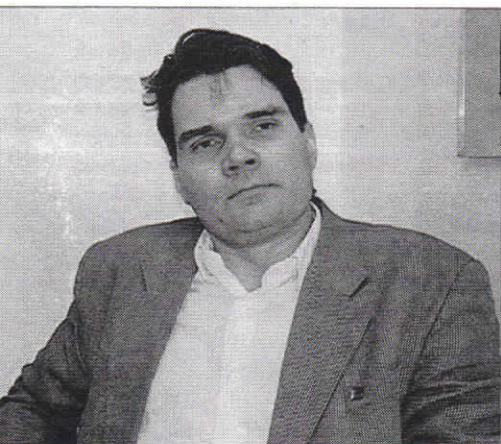

Pohjois-Suomen kehittämisen strategiset painopistealueet

Pohjoisen ulottuvuuden näkökulmasta Lapin ja Pohjois-Suomen alueella kehittämistoimintaa tulisi suunnata erityisesti ympäristöosaamisen, ohjelmistotuotannon, sisältötuotannon, telekommunikaation, elektroniikkateollisuuden, hyvinvointiteknologian ja -palvelujen sekä matkailun osaamisen kehittämiseen. Tulokset pohjautuvat tuoreeseen tutkimukseen, jossa Pohjois-Suomessa kehitettäviä avainklustereita tarkastellaan Pohjois-Euroopan markkina-alueen ja pk-yritysten kehittämisen näkökulmasta. Tutkimushankkeen taustalla on näkemys siitä, että alueiden kansainvälistymisen, verkostoitumisen ja kehittymisen lähtökohtana on osaamisen keskittäminen yhteisesti valituille avainaloille.

Tutkimuksen mukaan Suomen kaupunkiseuduilla on hyvät mahdollisuudet olla mukana kehittämässä avainklustereita. Myös maaseudun alueilla on omat erityis-mahdollisuutensa, jotka tämän tutkimuksen valossa ovat erityisesti mekaanisen puunjalostuksen, matkailun kehittämisen ja hyvinvointiklusterin sekä erikoiselintarvikkeiden ja funtionaalisten elintarvikkeiden tuottamisen piirissä. Verkottuminen kaupunkimaisten kesvukeskusten kanssa mm. tutkimuksessa, koulutuksessa ja logistiikkapalveluissa mahdollistavat maaseudun avainklustereiden kehittämisen.

Yrjö Myllylä

Pohjois-Suomen vahvuudet ja mahdollisuudet

Pohjois-Suomen vahvuksina tutkimuksessa nousevat esille mm. osaaminen, luotettavuus, logistiikka, yhteinen tahtotila ja tietekninen taso. Osaamisessa on huomioitava myös ns. taitek-osaaminen, jonka tunnistaminen tuo uusia mahdollisuuksia yhdistää esimerkiksi käsityöammatteihin liittyvä harjaantumisen kautta saatu osaaminen uuteen tutkimustietoon ja sen soveltamiseen. Tästä hyvänä esimerkkinä on mm. Oulun yliopiston tuotantotalouden yksikön ja kanteleen valmistajien yhteistyö konserttikanteleiden tuotannon käynnistämiseksi Suomessa.

Heikkoutena Pohjois-Suomessa korostuu koulutetun väen puute avainklustereissa (mikä on osaltaan osoitus koulutusjärjestelmän uudelleen suuntaamisen tarpeesta), kustannustaso, pääomien puute sekä keski-suurten yritysten puute.

Mahdollisuuksina korostetaan EU- ja EMU-jäsenyyttä, mikä on tuonut mm. kautta ja imagoetua kansainvälisestä näkökulmasta tarkasteltuna. Maantieteellistä sijaintia sekä EU:n Pohjoisen ulottuvuuden politiikkaa piderään niin ikään mahdollisuustekijöinä. Uhkina puolestaan mainitaan Venäjän kehitys, kilpailijoiden valinnat ja ympäristökatastrofi.

Muihin Suomen alueisiin verrattuna Pohjois-Suomessa korostuu erityisesti lähi-alueiden luonnonvarojen korostaminen mahdollisuutena ja ympäristökatastrofi uhkana, mikä osaltaan liittyy mm. matkai-

lun tärkeyteen. Osaaminen, logistiikka ja maantieteellinen sijainti ovat yhteisiä vahvuustekijöitä myös muilla Suomen alueilla. Tärkeää on, että vahvuuksia markkinoidaan samanaikaisesti sekä aluetasolla että valtakunnan tasolla. Pohjois-Suomen tulisikin panostaa resurssiaan mm. valtakunnallisiin logistiikkapalvelujen markkinointiprojekteihin, koska Pohjois-Suomi on ollut viime vuosina lähes valkoinen kartta valtakunnallisissa projekteissa. Näissä on tehty tunnetuksi Suomen logistiikkapalveluja ja maantieteellistä asemaa idän ja lännen välittäjänä sekä Suomea Pohjois-Euroopan liiketoimintakeskuksena.

Veturiyritykset

Klustereissa tarvitaan veturiyrityksiä, joiden keskeinen rooli on tuoteosaamisessa ja markkinointikanavien hyödyntämisessä. Veturiyritykset voisivat vetää osatoimittajana pk-yrityksiä mukaan kansainvälistymisprosessiin ja vientiin. Tutkimuksessa painotetaan alueella kehitettävien klusterien potentiaalisten tuotteiden ja tuoteperheiden edelleen määrittämistä sekä niiden yhteismarkkinointia. Julkisella sektorilla on ratkaiseva rooli markkinoiden synnyttämisessä ja tuoteistamisen edistämässä mm. hyvinvointiklustereissa ostopalvelutoiminnan kautta, kun se keskittyy laatuksiterien ja pelisääntöjen kehittämiseen. Pohjois-Suomesta löytyy esimerkkejä veturiyrityksistä monilla avainklusterialueilla, jotka ovat verkottuneet tiiviiseen yhteistyöhön mm. yliopistojen kanssa.

TUTKIMUKSEN VISIOSTA viestintäprosessiin

Veturiyrityksiä tulisi tarkastella eri alueiden näkökulmasta. Seutukuntien tulisi valita yhteisöllisesti alueet ja veturit, joissa osaamista halutaan kehittää. Hyvänä esimerkkinä tällaisesta veturiyritysprosessista voidaan mainita Kemin LumiLinna-projekti, jossa on tuettu yhteisöllisin resurssein veturi-tuotteen markkinointia ja kehittämistä. Hanke on vetänyt laajalta alueelta mm. matkailuun liittyviä osatoimittajia mukaansa nyttemmin yhdistetyn LumiLinna Oy:n osakkaiksi.

Veturiyritysten kannalta haasteellisimmat avainklusterit Pohjois-Suomessa ovat hyvinvointi- ja ympäristöklusterit. Esimerkkinä mainittakoon yksikkö, jonka liikeideana olisi yhdistää ympäristöalan osaamista kansainvälisiin rahastoihin mm. Luoteis-Venäjän ympäristön kehittämiseksi kaupunki- ja yhdyskuntasuunnittelun alueella.

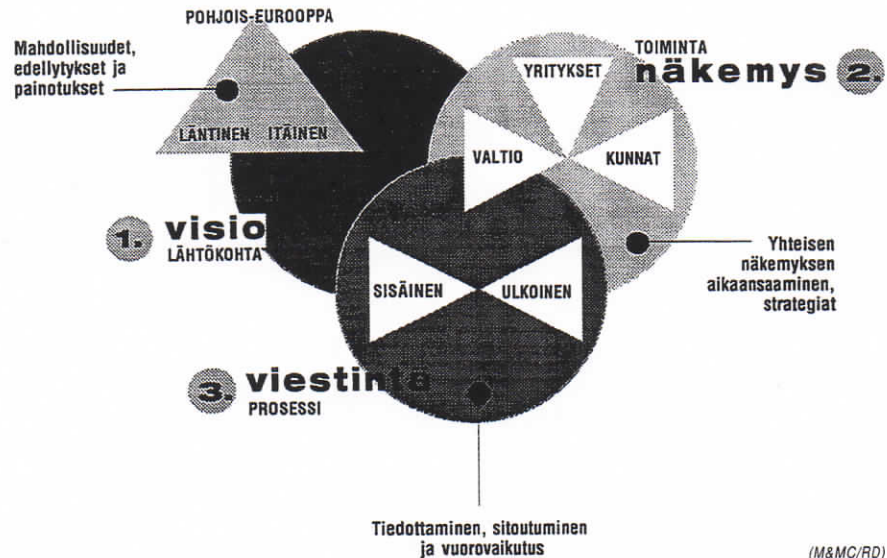
Kansainvälistämisen tukipalvelujen kehittäminen

Kansainvälistämisen tukipalveluissa tärkeimmiksi toimijoiksi nousivat yritysten lisäksi erityisesti yliopistot sekä muut tutkimus- ja oppilaitokset. Maakuntien liittojen rooliksi profiloitui tutkimuksen mukaan erityisesti alueen vahvuuksien etsiminen, visio- ja strategiaproessin jatkuva ylläpito sekä erityisesti toimijoiden sitouttaminen prosessiin. TE-keskusten rooliksi muodostui rahoitus- ja resursointi sekä kansainvälistymisen tukeminen erilaisilla operatiivisilla välineillä, erityisesti neuvonnalla ja koulutuksella.

Muina kansainvälistymisen edistämisen painopistealueina nousivat esiin mm. tutkimus- ja oppilaitosten yritysyritysmallien kehittäminen, logistiikkapalvelujen kehittäminen, markkinainformaatiojärjestelmien kehittäminen, tuotekehityspalvelujen kehittäminen, vientitakuutoiminnan ja riskirahoituksen kehittäminen sekä viestinnän ja koulutuksen kehittäminen.

Pohjois-Eurooppaa palvelevat yritykset Suomessa - Kehitettävät klusterit ja kansainvälistämisen tukipalvelut - tutkimushankkeen taustatohina ovat olleet kauppa- ja teollisuusministeriö, sisäasiainministeriö, Finnvera Oyj, Finpro ja Valtion taloudellinen tutkimuskeskus. Tutkimuksen on tehnyt allekirjoittanut. □

YTM Yrjö Myllylä
Oy Aluekehitys RD
www.rdmarketinfo.net

(M&MC/RD)

“Tutkimuksessa lähtökohtana oli pk-yritysten kansainvälistymismahdollisuuksien kartoittaminen uuden Pohjois-Euroopan markkinoiden näkökulmasta. Toimintanäkemyksenä korostettiin ”alhaalta ylöspäin” mallia, kun yritysten ja yritysläheisten toimijoiden informaatiota kerättiin Delfoi-paneelien haastattelukierrosten aikana aluekehitysviranomaisten käyttöön. Tutkimus vahvisti näin osaltaan public-private -tyyppisiä verkostoja Pohjois-Suomessa.”

Strategiset painopistealueet Pohjois-Suomessa

Tutkimusraportin mukaan strategisia painopistealueita Pohjois-Suomessa ovat erityisesti seuraavat toiminta-alueet:

1. Avainklusterivalintojen tekeminen maakuntien liittojen, TE-keskusten ja seutukuntien tasoilla
2. Veturiyritysten ja -prosessien identifiointi avainklustereissa
3. Tutkimus- ja oppilaitosten yritysyritysmallien kehittäminen
4. Tietoliikenneyhteyksien ja informaatioteknologian hyödyntäminen kv-tukipalveluissa
5. Logistiikkapalvelujen kehittäminen
6. Markkinainformaatiojärjestelmien parantaminen
7. Riskirahoituksen ja vientitakuutoiminnan kehittäminen
8. Yritysverkostoitumisen mallien edistämisen
9. Maaseutualueiden ja niiden avainklusterien osaamisen kehittäminen – maaseutu kytkettävä koulutuksen kautta kaupunkikeskusten koulutus-, tutkimus- ja osaamiskeskustukipalveluihin
10. Koulutuksen kehittäminen osana em. painopistealueiden viestintää.

Oy Aluekehitys RD kustantaa *asiantuntija-artikkeleita* sarjassaan Pohjois-Suomen kehittämistä tukevien artikkeleiden eripainoksia. Yrjö Myllylän kirjoittamina on saatavilla mm. seuraavat eripainokset:

Asiantuntija-artikkeleita

1. **Pohjois-Suomen kehittämisen strategiset painopistealueet**, Lapin yliopiston tiedotuslehti KIDE, 3/2000.
2. **Pohjois-Eurooppaa palvelevat yritykset Suomessa – tutkimushanke**, pkt.fi/Liikkeenjohdon osaamisen lehti, 1/2000.
3. **Suomi Pohjois-Eurooppaa palveleva informaatioteknologian ja logistiikan osaamiskeskus**, Sisäasiainministeriön tiedotuslehti AlueIntegraattori, 5/1999.
4. **Centre to Improve Transportation links within NW Russia**, IBS, International Business Statistics, Northern Dimension, 1999.
5. **The Barents Euro-Arctic Corridor – The Development of Road Infrastructure from the viewpoint of Combined Transport**, IRF Regional Conference, European Transport and Roads, Lahti, Finland 14-16 June, 1999.
6. **Nelostietä markkinoille**, Tie- ja Liikenne, 5-6/1998.
7. **Euroarktisen käytävän voimaa**, Tie- ja Liikenne, 5-6/1997.
8. **Perämeren satamat osana Pohjois-Suomen ja Luoteis-Venäjän yhteysverkkoa**, Lapin yliopiston tiedotuslehti KIDE, 7/1997.
9. **Barentsin käytävän kehittämiseminaari**, Tie- ja Liikenne, 5-6/1996.
10. **Itämeren alueen muuttuvat kuljetusmarkkinat - Varsinais-Suomen asema Itämeren yhteysverkossa**, Tie- ja Liikenne, 5-6/1995.
11. **Hailuodon liikenneyhteyksien kehittäminen**, Tie- ja Liikenne, 10/1994.
12. **Nelostien kehittäminen**, Tie- ja Liikenne, 12/1992.
13. **Nelostie - valtakunnan selkäranka**, Tie- ja Liikenne, 7-8/1992.
14. **Nelostievisio**, Tie- ja Liikenne, 6/1992.
15. **Lentoliikennetutkimus**, Liikenne-lehti, 1991.
16. **Sosiaalinen ydin - kaupungin alkupiste**, Kunnallistekniikka, 3/1989.

Asiantuntija-artikkeleita voi tilata hintaan 50 mk/kpl. 5 kpl:een artikkelisarja 200 mk, 10 kpl:een sarja 350 mk ja koko 16 kpl:een sarja 550 mk. Hintoihin lisätään alv ja toimituskulut. Lisätietoja asiantuntija-artikkeleista osoitteesta:

Oy Aluekehitys RD
Merivirta 5 B
02320 ESPOO
puh. 09-813 7707
fax. 03-3139 0152
sähköposti: ymyllyla.aluekehitys@saunalahti.fi
web-osoite: www.rdmarketinfo.net.